Ms 2083

Solet non parua

esse questio et apud canonistas et apud legistas. Utrum iudex secularis saltem incidenter possit de causa usurarum cognoscere. utputa creditor produxit instrumentum contra debitorem petens illud executioni [mandari]; debitor opponit quod instrumentum est usurarium ex quo dicit iudicem laycum non esse competentem. sed dicit hanc causam remittendam esse ad iudicem ecclesiasticum cum causa usuraria sit causa ecclesiastica. Tunc queritur quis sit iudex competens. Et dicit [illegible] questio Paulus de Eleazariis in cle. ii de usuris dixit esse distinguendum quia aut deducitur coram iudice layco questio usurarum principaliter et tunc iudex laycus non potest cognoscere. Aut deducitur questio usurarum incidenter et tunc secundum iudex ecclesiasticus poterit cognoscere et ad eum etiam si incidenter deducatur coram iudice layco debebit remitti. Quam sententiam tenet Archidiaconus xxxv q. iii c. quid dicam et Federicus de Senis in consilio suo cc. xl. et in casu contrario licet Baldus in l. ii ff de iurisdictione omnium iudicum l. omnes nationes C. de sacrosanctis ecclesiis. et in l. quotiens C. de iudiciis et in l. tertia ff soluto matrimonio. et idem firmat Baldus in Authentica et qui iurat C. de bonis auctoritate iudicis possidendis. et in Authentica ad hec C. de usuris. et in c. tua nobis extra de [illegible] de ordine cognitionum. et in c. cum sit generale de foro competenti et refert Iohannes de Imola in cle. i. tertia. Et istam partem videtur consuluisse Cas. de Cald. et Petrus de Ancharano. licet ipse dominus Antonius in c. ii de usuris teneat contrarium. et in hanc partem etiam declinat Romanus in consilio [illegible] in l. tertia [illegible] assessores sunt leges. Pro ista parte consuluisse et obtinuisse. Pro qua sententia potissime allegatur textus in c. ad nostram i. [illegible] de iureiurando ubi extra [illegible] de eo qui accepit pecuniam mutuo et simul creditori pignoravit et iuravit non molestare recipientem usuras neque apud iudicem ecclesiasticum neque apud iudicem secularem. ergo ex hoc textu apparet quod iudex secularis saltem potest esse iudex super usuris quando in iudicio deducuntur ut factum puta ut ille solvatur. Secundo movet Romanus in l. tertia quod textus sentit necesse ponderatum in c. post miserabilem extra de usuris. ubi [illegible] dicit quod iudex debet arceri per principes seculares ad restituendum usuras quod apparet ex eo textu. quod principes seculares sunt iudices super restitutione usurarum et sic super usuris quando consistunt in facto. Contrariam sententiam quod semper iudex ecclesiasticus sit iudex sive sit opinio

questio facti sive iuris tenet Iohannes Andreae in c. i [illegible] non sit generale et glo. in cle. dispendiosam in v. usuris de iudiciis et Iacobus in allegationibus suis [illegible] et Baldus in l. tertia et in l. quotiens C. de iudiciis et in l. omnes nationes [illegible] ipse tenuit contrarium in c. tua et in c. cum sit generale. Idem tenet Raphael in l. omnes nationes et Raphael Cumanus in l. tertia dicit se ita consuluisse et quod ista est tutior et securior pars. Idem attestatur de [illegible] in c. cum sit et ibi etiam Imola et in c. tua [illegible] dicens non esse recedendum ab opinione Iohannis Andreae tamquam vera maxime [illegible] ubi questio usurarum est iuris et ita [illegible] est iuris in iudicio deducitur [illegible] illa per [illegible] ad iudicem ecclesiasticum [illegible] ipse quod non potest esse super usuris questio facti [illegible] aliquid iuris tacite vel [illegible] secundum eum quia si quis petit a [illegible] usuras non potest iudex condemnare ad usuras [illegible] saltem tacite pronuntiat usuras esse debitas. Alia an usure sint debite vel non videtur [illegible] ius [illegible] sunt [illegible] in quibus usure de iure videntur esse debite quos [illegible] pertractat glo. et ibi etiam modernius [illegible] in c. [illegible] de usuris et Hostiensis [illegible] solutione [illegible] et Iohannes Andreae [illegible] de regulis iuris in vi. Alia fuit opinio Pauli de Castro in l. tertia [illegible] et in l. quotiens C. de iudiciis qui dixit quod [illegible] questio usurarum consistit in facto utrumque iudex et ecclesiasticus et laycus poterit cognoscere. Ubi autem questio iuris solus iudex ecclesiasticus secundum eum cognoscit. [illegible] sive opinio [illegible] ideo censeo opinionem Iohannis Andreae cum sequacibus esse veram [illegible] quod omnis causa sive questio usurarum sit facti sive sit iuris semper iudex ecclesiasticus sit iudex quia ut dictum est non potest [illegible] causa usurarum [illegible] deducta in iudicio sive agatur super restitutione sive super solutione usurarum sive super debito illarum [illegible] causa [illegible] Nam si agatur super solutione usurarum puta quod petantur usure non solute clarum est quod [illegible] saltem in consequentia [illegible] quod iudex de condemnando ad solvendum [illegible] usuras tacite pronuntiat illas esse debitas et sic eas non esse usuras et sic eas non esse usuras et [illegible] de [illegible] super iure si [illegible] petuntur usure restitui iam solute et iudex reum absolvat vel condemnat tacite pronuntiat videtur illas usuras debite vel indebite esse solutas et quod [illegible] esse eas vel non esse debitas. Si vero agatur super debito usurarum hoc est an debeantur vel non.

gl[ossa] [illegible]

arguitur .l. est hic contrarium ius et contrarium dixit glo. in c. ex liris. et similiter verba de iure quod semper cum usuram sive deducta ut ferri sive ut ius in iudicio licet speculatorum in specie et eadem glo. ff. fini alleg. lapp. in pall. sua allegationum. Item tex. quos sit quod ea tali cum semper licet quod speculatorum in se iudex secularis qui est incapax spiritualium ut c. decernimus de iudi. et i. c. cum non ab homine tamen non poterit de illa se intromittere per quem sua allegationes tex. in c. preterea indicto c. q. de usur. Ubi in causa usurarum quod iudex contrarium in ceteris secularibus punire solutionem vel restitutionem eadem solutionem iudex ecclesiasticus est iudex non in illis super propter iudicium clericorum ut sunt parochianos de liceris ad sibi competere non in casu appellat ad restitutionem usurarum etiam si sunt laici et ad solutionem ipsarum cum quos de iure sunt promisse. Non ob. nec c. post in ist. c. ablaturum quia ibi iudex secularis non compellit iudeos ad restitutionem usurarum et sine propter officio sed ex mandato pape quod patet ex i. tex. eod. et promissa tex. quos dicit ubi intellige quod ipse potest licet cognitionem usurarum et etiam sit de illis impediat contrarium consistit in facto. Quare si super tali restitutionem quod est facti non licet propter ~~restitutionem~~ inquirere non possit eum mandare iudici seculari quia non possit imponere sollicitudinem in messem alterius ut in c. novit de iudi. et c. per venerabilem qui fi. sunt le. Non ob. etiam c. ad nostram de iureiur. quis sit quod cedendum in illius loc. i. c. sunt in patre quod comisit eo a quo accepit pecuniam mutuo non molestare coram iudice ecclesiastico vel seculari quod quod non pertinens non licet iudicum neque dispositionem. Ita licet glo. hic non intelligens illud tex. in persona alle. de dispensationem in usur. Hoc tamen quis glo. recipit limitationem nisi usure petant tamquam interesse quia tunc iudex secularis potest cognoscere velut in fideiussore quod usque quia accipit formas sub usuris ut solvat creditori quas non repetit tamquam interesse etiam in foro contentioso ab ipso principali reo et eas repetit coram iudice seculari ut in c. pervenit de fideiuss. et in l. usuras C. de usu. et ita voluit lapp. in allegationum sua pall. Ut de quo tamen quod usure possit petiri ut interesse licet in l. curabit ff. de acti. empt. et in l. fideiussor ff. eodem et sicut et per glo. et modernos in c. consuluit de usu. et per Inno. in c. q.

co ti Clerici dixit quod si ad certum diem ego debeo recipere a tuo centum et ipse non dat et ea accipere illa centum sub usuris quod debitor tenetur ad tales usuras quod dixit bal. procedere in contractibus bone fidei in l. ij. C. de condi. inde. et quas sub contractibus bone fidei vel stricti iuris licet iusto de actione quo ad bone fidei per glo. Secundo limita quia emanat confessio super usuris in iudicio seculari quia tunc talis iudex secularis poterit ex tali confessione procedere ad condemnationem. Ita voluit Spe. in ti. de confessione et responsione. Et Nota vidicamus in lo. si media mediante. Et Ideo bal. in l. quoniam C. de iudi. dixit quod si coram iudice seculari fuerit facta confessio super usuris et contentis usurarum et ille fuerint confessate per partem quod iudex iste potest ferre sententiam. licet ratio quia confessio ipsius partis facta coram layco tribuat ipsi iudici iurisdictionem in spiritualibus et facit eo de incompetente competentem alle. c. per inquisitionem de elec. Ubi confessio partis supplet defectum processus. Hoc tamen non tenuit sive dubio quod licet confessio suppleat defectum inordinati processus ut in c. at si clerici de iudi. et in d. c. per inquisitionem quod tex. loquitur de defectu processus tenere ordinis et plene nota per bal. in l. si confessus ff. de cust. reo. Vel dixit quod iudex possit condemnare reum confessum etiam cum ex processu alias inordinato et hoc potest confessionem delinquentis quod talem defectum ordinis supplet tamen talis confessio non reperit quod possit auferre defectum iurisdictionis quod omnino iudici layco competebat. tamen non ut in c. si quasi de fo. compe. alias sequeretur quod per privata pactum tribuatur iudici iurisdictio quod esse non debet ut in l. privatorum consensus C. de iur. om. iudi.

Tertio limita quia licet iudex secularis non possit per viam contractus se de tali causa tamquam de spirituali intromittere si tamen velit se de plano informare ex confessione partis ut predicto et faciendum. Ita est nota Spe. in ti. de quo et reo. Et ij quod restituendum et secundum bal. et Inno. in d. l. tertia solummodo et l. Quarto limita quod quod quo de contractu finiendum precepto per creditorem quis debitum compensari. Sit enim et debitor asserit plus fuisse receptum contractu quam creditor non tenetur iudex secularis ita nota valuit bal. in si de feudo fuerit controversia. Et similiter de usu. fere et eod. si in calculo usurarum esset quod est valuit fid. bal. in l. generis C. de iudi. et est forte quarto casibus ut videtur opinio illorum quod dicit quod

Iudex secularis incapax spiritualium non potest cognoscere de usuris

limita

Cum usure petuntur tamquam interesse

vbi quando vsurarius est super facto iudex secularis cognoscit ut ff. de alijs art. l.

Sepe dubitari contigit

vtrum heres vsurarij vel alterius non conficiens inventarium quodammodo in foro conscientie teneatur vltra vires hereditatis satisfacere creditoribus hereditariis etiam de suo ut l. scimus C. de iure delibe. tenetur in foro conscientie puta heres successit vsurario qui extorserat mille ex vsuris et tantum sunt octingenta in bonis adit hereditatem eius heres et non confecit inventarium vtrum sacerdos in foro anime debeat eum compellere ad restituendum integre mille an vero octingenta tantum que sibi ex hereditate defuncti pervenerunt. In qua questione reperio varios doctores sentire. Primo est opinio hostiensis in summa et in l. generali ff. de acquiren. here. qui dixit heredem talem non teneri nisi vsque ad vires hereditatis et quantum ad eum ex bonis defuncti pervenerunt. Mouetur ea ratione quia hereditas sive ius generale nichil aliud est quam successio in vniversum ius quod defunctus habuit. Sed ius generale regulatur ipso foro conscientie vel non. Secundo an in c. proxime de sepul. quod sic non tenetur plus in patrimonio defuncti quam ipsa octingenta non tenebitur heres in foro conscientie in plus. Et hec opinio originaliter fuit hostiensis in summa de testa. § penul. versiculo si quid si bona, illud etiam tenuit Jo. an. in c. quamquam de vsu. in vi in novella. Illud decet bar. argumento a contrario plures theologi, Et tenuit bal. in l. scimus C. de iure delib. In illud inclinat anto. de butrio de acquiren. here. Sed etiam considerando tenuit Jo. an. de feudis consilio suo xxi. quod incipit questio est an heres. Dominus Jo. in l. i. § antepe. ff. si cum plus quam per l. falcidiam videtur tenuisse contrarium quia heres teneatur etiam vltra quam ad eum pervenerit ex bonis defuncti in foro conscientie mouetur hac ratione quia heres teneatur vltra vires hereditatis non conficiendo inventarium in pena ipsius heredis eius dolo et fraude quia volunt fraudare bona defuncti et per consequens ipsos creditores hereditarios lex presumit et ideo ipsum punit ut in aut. de here. et falcidia § fulcimus et si forte non fecerit etiam aut sicut eos etiam penas quas inducunt ex maleficio vel quasi hec locum etiam in foro conscientie. Sed

secundum et in c. calumpnia de penis quo ad istam penam etiam in foro conscientie tenebitur heres hanc eandem sententiam et hanc eandem sententiam sequitur cum Pau. de Castro in l. fi. ff. de acquiren. here. licet dicat se de hoc aliquando dubitasse mouetur ea ratione Nam lex conscientie obligat ad id ad quod obligat lex positiva quia nisi sit ab hoc priorum legum condendi et hoc est tenere multos theologos. Quarta fuit opinio quod non bar. in l. si quis § cum ff. de fideicom. vbi dixit quod quia ipsa propterea legem positivam facta pertinet moderate ut appellacio destituit scilicet principi tamen prescribenti tenetur ut not. ipse bar. in l. vectigalia ff. de publica. facta in solute de iure et ob id quod l. scimus obligat heredem non confitentem inventarium in solidum et vltra vires hereditatis ut in l. scimus C. de iure delibe. dicit ipse dominus Pau. sed ne videntur quod creditores petant in toto solidum ab herede satis facere quod in foro conscientie possit et dicat sacerdos non teneri solvere nec faciant. Credo de hoc confitentem quod de hoc non tenetur apud deum. Contra hoc movetur docet eum vere quod l. positiva et per ius docet eum facere Et hanc partem expresse tenuit bar. quod videtur sibi contrarium in l. i. circa fi. ff. de iure de lib. ubi dixit quod heres vsurarij teneatur ad restitutionem vltra vires hereditatis si non confecerit inventarium Sed tamen eum putat esse de pena. In ea l. fi. credo quod ipse heres habet de suis bonis vnde possit satisfacere creditoribus Alias non quia lex conscientie non obligat ad impossibile. Vnde etiam si fuit non posset restituere reus sufficiat habere tenetur ad illius restitutionem. Et tunc habet bona non valentia restituendi si habet non condempnatur. Petrus morelli inter ea quod tenet in § fere eius de rapto. Et est in vsurario etiam in c. cum tu de vsu. Et in hanc partem declinat glo. in c. in litteris de rapto. quod dixit quod si heres confecit inventarium in foro etiam conscientie non tenetur vltra vires hereditatis quod a contrario sensu sentit quod si non confecerit inventarium teneatur vltra vires. Alia fuit opinio Jo. de ymo. in c. cum sit generale de fo. compe. et in l. fi. ff. de acquiren. here. qui dixit quod vtraque opinio est vera Et ideo dixit esse distinguendum aut sit in casu quod adiverit hereditatem sciens eius vires non sufficere ad debita hereditaria tunc eum videri consensisse velle solvere de suo et sic hic videtur se obligasse creditoribus hereditariis ut in l. cum ita sibi § si ff. ex quibus causis in possessionem eatur tunc in foro conscientie etiam tenebitur vltra vires Et ita loquitur opinio prima

Aut heres qui adit hereditatem ignorat
an heres hereditarie sufficiat vel non
sufficiant ad satisfaciendum debitis
hereditariis et adit non confecto inven-
tario et tunc non tenetur ultra vires
et ita legitur expresse in au. sed cum testator C. de
iure delib. et bar. in l. scientia de acquiren-
da here. cum similibus de quibus supra latius
Opinio Alberici est mentio. C. Ratio fuit opinio d. alber.
in C. in ... pall. qui dixit quod aut heres
restituit ex dispositione defuncti et tunc
si non confecit inventarium tenetur ultra vires
hereditarias de suo et ita intelligitur in glo.
in C. in ... Aut heres restituit absque
dispositione defuncti et tunc non tenetur
ultra vires cum sua industria non est ex-
cusanda quia opinio [illegible] quoniam quod heres
restituit ex dispositione testatoris non alia
ratione potest dici eum teneri ultra vires here-
ditarias nisi quia non potest pretendere ignorantiam
de creditis que sunt in hereditate et
imputatur sibi si non curat diligenter intelligere
ea quia hoc casu quoad dixit fuit ... si-
citur vel sciri potuit vires ipsius hereditatis
Si vero non restituit ex dispositione defuncti
ea tamen ratione potest dici d. alberic. voluisse
eum non teneri ultra vires nisi quia hoc
casu tamquam succedens in ius alterius
videtur ignorasse et iuste creditores
hereditarios ... de iure dispositum ... in-
Glo. ventarium fecerit. Michi autem placet
sua [illegible] in ... bar. et hosti. qui post lo-
cutionem ... cum eis inclinent bal.
et an ... hoc ipse an ... variavit ut
et cum eis applicat ... de ... consilio
xxi ... pall. ... cum ... relinquendi
vel salicetus in ... l. si de inx. deli.
et romanus ... l. scientia de acquiren. here.
... et alios [illegible] adducitur. Nec
obstat quod in contrarium adducitur et primo
quod dicitur quod in foro conscientie presumitur ipso
ex malefitio vel quasi malefitio ... peti
quod fuit ... in l. ... in princ. ...
ff. si ... plus quam ... l. falci. quia dico
quod in foro conscientie quando non tenetur ad pe-
nam quando ipse ex malefitio ut ... glo. ...
dixit ... l. gerit ff. de
acquiren. here. in c. fraternitas xii q. ii.
Non obstat c. ... et c. calumnia de pe-
nis quibus se ... fundabat quia quamvis
... dicat quod ... pro ... contra-
ria sit satis communibus approbata tamen ubi
agitur de illa pena in foro conscientie
... quia ibi mandat eos conpa-
rere ad eam penam specialiter ... quod
de ea cognoscitur et ... dixit ... in
de foro conscientie. Non ob. distinctio fa-
cta ... et quod ... nec d. alberic.
qui ea non ... presumo sive quasi
sciens sive ignorans vires hereditatis
adiderit hereditatem presumendum est quod heres
tamen voluerit fieri heres et satisfaceret
voluntati testatoris et ea voluntas non de-
ficiat ... l. ... ff. ... C. de ini-
delic. et l. de testo. C. de necessariis
servis heredi instituen. et l. cum ... quod
filius ... ff. de ... sic ... quod
si voluit fieri heres ut satisfaceret
voluntati testatoris quia ... sui
interest conservari ut l. et ... ff. de
inoffi. ... et l. ... ff. ...
... ca testi. in ... relevari
ut non teneatur ultra vires hereditarias
ut l. ... qui ff. de ... Non ob-
stat quod dicebat do. pan. quod confessio ab-
solvendi heredem debitum ... petitione
quia tunc ... non ... a ...
... promisso ... non confectum inventarium
ex eo quod non ... et ...
... absolvit et tunc eo ... possit ...
quod dixit do. pan. quod ... debet
sacerdoti ... non confecit inventarium
... fraudare ... defuncti et cre-
ditores. Sed tunc si sacerdos absolvit eum
male faceret et absolvit eum ...
in peccato sed ... reddet. Sed si
... sacerdoti ... negligentia non
confecit inventarium ... in hereditate non
... sufficientem creditoribus. Non video
quod sacerdos eum absolvendo daret ...
Non ob. quod dicebat bal. in l. ... de pecu.
... de here. ... et tenetur
ultra vires hereditarias quia ea opinio ...
... et ... bal. ...
... in ... et in l. gerit ff. de acqui-
renda hereditate. Et bal. ... valent ...
Glo. l. ... de acq. here. Et ex hiis
potest concludi quod heres in foro conscientie non tenetur
ultra vires hereditarias si non confecit
inventarium ... decisio ... quod heres
non conficiens inventarium non tenetur ad lega-
ta relicta ... et ... ultra vires
hereditarias quia ... tenetur ... sui ...
... non ... de ...
... non ... bal. in l. ... repetitis
illis ... C. de ...
... Et adde ... inventarium
quod hoc confecto inventario non ... ipso
heredi ... et ... debet
... hereditaria ... inventarium ... creditores heredis
a creditoribus testatoris ut in l. i. ff.
de separationibus ... tamen ... confecto
quo ... quia ... ipsius testatoris
et heredis ... glo. ... ubi ...
... ff. ... dotis ... ff.
... Aliorum ...

Casus [illegible] hanc
ne [illegible]
ut te [illegible]
[illegible]

in quibus tamen de iure civili
heres non conficiens inventarium non tenetur ultra
vires hereditarias. Vide eiusdem Jo. An.
in additionibus Spe. in ti. de instru.
edicione § Redicio versiculo Nota de inventa-
rio quod Bal. repetit in pluribus locis
in l. scimus C. ad trebel. in aut. sed cum
sit [illegible] C. de epi. et cle. in l.
filius qui habet C. familie hercis. in l.
i. C. de hered. vel actione vendita. Nota in § si C.
qui bonis cedere possunt. Aliqui etiam alii
[illegible] in l. i. C. de sacrosanctis ecclesiis
et in l. i. § si autem bonorum ff. de iure fisci. quod
[illegible] de vero ad alium [illegible]
romanum in [illegible] ff. de acquirenda here-

~~Cum teneat de usuris~~

Salubriter etc. de usuris

Maritus fructus rei dotalis vel rei sibi
obligate pro dote non computat in sortem
h. d. Ubi [illegible] et maritus ad litteram Maritus
recipiens pignus pro dote promissa non tenetur
fructus ex pignore perceptos in sortem
computare h. d. [illegible] in iii partes. Tu prima
parte describit exordium. in 2a ponit dotem. in 3
parte eius ipsius dicti. 2a ibi scire. 3 ibi cum
frequenter. Nota primo quod maritus suppleat fructus
rei dotalis ex eo quod sustinet vel sustinere
debet onera matrimonii quia debet uxori prestare
alimenta et alia necessaria etiam si sit infirma
l. si cum dotem § sin autem in sanissimo ff.
solu. matri. quia dos data est ad onera matrimonii
supportanda l. pro oneribus C. de iure do.
l. fructus et l. divortio ff. solu. ma. fa-
cit textus in c. per vestras § de do. post divor. re-
et hoc adverte quod [illegible] dicit esse onera
et sic alimenta glossa sunt fructus qui ex
dote percipiuntur et hoc ille textus in d. § sin
autem ubi fructus computentur dotis etc. Nota attendendum
esse casum valorem ipsius rei dotalis quod possit
esse res magni valoris et parvi red-
ditus ad quod 3 bene textus in l. qui bonis
ff. qui bo. cedere possunt et in l. cum venis § si

et in l. post in princ. ff. de alim. et ciba.
lega. et preterea dicit quod commodius et hono-
rabilius debet alimentari mulier que prestat sive tradit
magnam dotem quam illa que prestat parvam et
tenuem dotem. C. nobile [illegible] in l. quod
uxore C. de nego. ges. quod refert hic
Do. Alb. l. de [illegible] facit [illegible]
[illegible] dicit in matrimonio [illegible] et [illegible]
ubi mulier seorsum habitaret a viro nullius
culpa nec viri nec mulieris etc. et [illegible]
pro marito debet si mulier habitat cum marito
et [illegible] tenetur maritus ad alimenta etiam
ultra quantitatem dotis fructuum textus 3 in l. si
ff. de operis liber. et idem dicas si mulier
non habitat cum viro culpa ipsius mariti
vel quia [illegible] vel propter maiorem severitatem
ipsius quibus casibus dicitur habere iustam causam
habitandi seorsum a marito et ideo debet
maritus eam alere etiam ultra dotem. textus 3
in l. [illegible] § fi. ff. de alim. et ciba.
lega. et facit optime textus in c. litteras in fi.
de resti. spo. et 3 bene textus in aut. de
non eligendo 2o nubentes § illo coll.
i. et no. [illegible] post [illegible] C. si [illegible]
[illegible] de sponsa. Tamen adde quod si mulier
habitat seorsum a viro culpa ipsius mulieris
non expectatur pro marito [illegible] non consequitur
alimenta licet maritus lucretur fructus dotis
ita no. [illegible] in d. § sin autem dicens quod
quia mulier debet [illegible] ex parte sua si vult
sibi [illegible] a marito [illegible] ad quod maritus
tenetur [illegible] § [illegible] ff. de [illegible]
et predictis adde quod [illegible] compensentur
alimenta cum dotem [illegible] si legetur
alicui alimenta [illegible] debentur secundum quantitatem
priorum legatorum l. [illegible] ad [illegible] ff. ad
trebell. l. cum alimenta in prin. ff. de ali.
et ciba. lega. [illegible] alicui puelle le-
gatur dos et illi eidem legantur alimenta
ab eodem testatore [illegible] alimenta [illegible]
sibi prestari secundum quantitatem fructuum dotis legate
non autem secundum quantitatem priorum testantis
textus 3 quod [illegible] sic [illegible]
a [illegible] in l. cum [illegible] § alimentis
ff. de ali. et ciba. le. et idem [illegible] repetit
in d. § sin autem. Adverte tamen quod cum
fructus quos percipit maritus post matrimonium
[illegible] non supplentur [illegible] licet pro rata
temporis et qua sustinuit onera matrimonii
l. divor. in prin. ff. solu. matri.

ectoden [illegible] c.
salubriter de usu-

Ex quo sunt notabiles differentie inter maritum et
alium usufructuarium quia dicitur hic usufructuarius
qui usufructuarius facit fructus suos quamprimum
sunt a solo separati licet adhuc non sunt recollecti in
horreo l. si fructuarius messem ff. quibus
modis ususfructus amittitur et ideo si moriatur
usufructuarius fructibus perceptis et collectis
a colono cui est locatus fundus in quo
ipse habet usumfructum pro certa annua pensione
licet tempore mortis usufructuarii dies solutionis de
pensione non venerit nichilominus heres eius
debet habere pensionem tex. est no. et forte
singularis in l. defuncta ff. de usufructu.
Secus autem est in marito et ideo dicitur
quod diversum est ius quia usufructu-
arius facit fructus suos a iure quia
maritus facit fructus suos. Ita usufructu-
arius facit fructus suos quia ius [illegible] consistens
in usufructu quod est tex. [illegible] ut faciat
fructus suos quamprimum sunt a solo separati
Maritus autem [illegible] fructus contra onera
matrimonii ut hic et in d. l. pro oneribus.
C. de iure dot. ubi [illegible] sustinet onera
matrimonii [illegible] lucrari et non ultra
et ideo fit divisio fructuum ultimi anni
quo duravit matrimonium inter uxorem et
maritum vel eius heredes ut d. l. divor-
tio et l. de divisione ff. solu. matri.
Quid autem de fructibus rei feudalis
perceptis per vasallum qui in continenti deces-
sit non herede relicto ad quem feudum transeat
utrum pertineat ad ipsum dominum an vero
ad heredem in quem feudum non transit.
Dicas quod pertinent ad heredem quia ius
utile quod habebat ille feudatarius erat ius
consimile usufructuario [illegible] dominus salte
utiliter ut habetur [illegible] hoc [illegible]
in ti. hic finitur lex [illegible] incipiunt
consuetudines regni. in usibus feudorum. ad quod
vide bene glo. [illegible]
li. vi et no. bar. in l. [illegible] defuncta
ff. de usufruct. et idem esset dicendum in fruc-
tibus rei emphyteoticae [illegible] et pari ratione
ut no. spe. in ti. de loca. [illegible] alias
versiculo x. Quid autem in fructibus prebende
[illegible] sunt percepti licet non sunt separati [illegible]
tent ad successorem an vero ad heredes

ipsius defuncti vide glo. [illegible]
decedentibus in c. [illegible] de off. [illegible] li. vi
et habetur per archi. in c. statutum [illegible]
[illegible] de prebendis eo. li. et per hosti. in c.
fi. de peccu. cle. ubi [illegible] posuit
[illegible] et idem voluit glo. et bar. in
l. q. C. de annuis [illegible] li. xi. et
bal. in l. [illegible] in [illegible] coll. C. de
sacr. sanc. ecc. et in l. [illegible] coll. C.
de fruc. et li. expen. et in d. l. defuncta
et per odo. et ange. in l. si filio ff.
ff. solu. matri. et per inno. plene in l.
divortio in princ. ff. solu. ma. ¶ Ideo
2o casu si [illegible] dos [illegible] valde no. et singulariter 2o
in quo fructus rei pignoratae non extenuant
aut sortem neque computentur in sorte
[illegible] c. l. et c. consilium [illegible] eo. Sed illos fruc-
tus cedunt lucro ipsius creditoris quod ideo
est quod cedunt loco interesse quod patitur
maritus non recepta dote promissam et
sustinet onera matrimonii. Allegatur [illegible]
[illegible] glo. in c. [illegible] eo. ad quam [illegible]
[illegible] remittitur. ¶ Ideo 3o tex. 3o
tex. [illegible] sorori et quod [illegible]
[illegible] uxoris [illegible]
[illegible] uxoris [illegible] mariti [illegible]
[illegible] maritus [illegible]
tex. [illegible] affinitatis [illegible] de [illegible] Solo
[illegible] in [illegible] ancillarum. Dicitur
illa esse [illegible] ad quod [illegible]
[illegible] in fructu quia hic non computo
in fructu [illegible] fructus sunt
separati ut dixit tex. in l. in pecunia
ff. de usu. et fru. quod dixit Caro. in
l. [illegible] dixit [illegible] in terra gig-
nuntur ad usum hominis creata [illegible]
[illegible] homines [illegible] ut [illegible]
alii aliis [illegible] possent. Ad quod etiam
fa. quod [illegible] sub [illegible]
sub [illegible] ¶ [illegible] ibi [illegible]
lapis non renasci [illegible] glo. esse [illegible]
[illegible] quia [illegible] in dote data
lapidificina in qua lapides [illegible] non
renascuntur quod illos lapides non sunt in
fructu [illegible] cedunt lucro mariti sicut
nec [illegible] arbores que non esset cedue et
que non consuevissent renasci ut in l.
divortio [illegible] si in fundo [illegible] separati

ff solu. matri. et ex hoc pt inferri
quid de vsufructu ptrocolorum si fu-
it mulier que fuisset vxor alterius viri et
eius filia etiam que ad ipsam ptrocolla de-
venissent mediante sed si maritat et de-
marito omnia sua bona in dote posset mari-
tus relevare instrumenta et ptrocollis
a illa relevari facere et quod inde per-
cipit reddit eius lucro tamquam ille utili-
tates sint in fructu bonorum que sunt
data in dotem in quo questione bar. in d.
§ si in fundo dicit se consuluisse quod ea
que sunt in fructu que sibi tunc percipi-
untur et ea que non renascuntur non
possint dici esse in fructu et licet rex
cum pluribus examinat quod instrumenta rele-
vata ex ptrocollis perdantur et dicat
eius ea rehaberi a notario tamen hoc non
dicit esse in consideratione cum quibus persequi
esse diligens l. ex persone C. de plu-
ribus et ponit § regis ff. de legatis i. et ff.
haec ope. sicut bal. in l. i. C. de fru-
et lite expen. ff. eod. an. et dota-
psa. Cinus in d. § si in fundo et
idem au. in ptrocla ff. de vsu. pau-
ant. de cast. in d. § si in fundo dicit
bar. male consuluisse et quod eum dicit esse
tantum in l. vsufructu legato ff. de vsu-
fruc. dicit quod ad vsufructuarium pertinent
census redditus et proventus vxoris ra-
tione ff. illi tex. pt. redderi et legitur
in vsufructu et proventu rerum in
molendino ut apparet ex eo tex. dum dicitur
quod maritus debet mitti in possessionem bonorum
vxoris rei ff. eodem adverte quod bar.
in consilio suo xxxiii quod incipit maestro
lo pietra ex de sufficere et in l. nu-
meracio ff. de verborum significatione distinguit quod aut
mulier dat in dotem ut ei legavit
omnia bona mobilia et immobilia et non
veniunt ptrocolla quod non continentur appel-
latione mobilium vel immobilium Nec etiam ce-
tera nomina debitorum ut l. a divo pio
§ in venditione ff. de re iudi. et l. quum
tuberonis § si pedes ff. de peculio. Aut
mulier simpliciter dat in dote omnia sua bona
vel ei omnia bona legavit et veniunt
nomina debitorum et etiam redditus ptrocollorum
et ex tex. in l. vxori la. in
ff. de vsufruct. lega. et eo vero esse
ex mente hominis in d. de fructibus et
interusurijs sicut in l. relo. 2o opus stet
quod esset si mulier simul legavit vsu-
fructum bonorum ut ea relinquere vsufruc-
tuaria dona et massaria quod tunc non
dicuntur habere nomina debitorum neque redditus
ptrocollorum licet tunc dicuntur habere eam per-
mittendum quod sola cadit in dono
hoc tamen vult marito glo. et no. in l.
si vsufructu § 1 ff. ad l. fal. et no-
tat bar. in l. tutor in § si ff. de le. quod
et ex in l. i. C. si 2o nupserit mulier
et ita voluit bal. in consilio suo xxxv
in ordine meo quod incipit pueris quod tale
est petrus suo vltimo condidit testamento
ff. rei etc. no. bar. et expresse tum in consilio
suo xxviii quod incipit quidam no. Nicolaus
amati etc. et in consilio suo xxi quod
incipit quidam petrus marti de perusio
Quid autem si mulier dedit marito ea
sibi in dote quod habebat tutorem et
inventario et maritus exegit penas et
multas vel ista dicantur in fructu tractat
quaestionem bal. in d. § si vir in fundo concludit
ea vero esse in fructu et spectare ad ma-
ritum cum dicantur quod quo renasci ex eo
quod contra committatur delicta per quibus
pene et multe exponuntur et eis aliis dicebus
oriuntur in rem et ideo dicantur hec quod causam
vitalem per quo 3 bo. tex. in l. vsufructu
legato ff. de vsufruct. ad quam quaestionem fuit
ista glo. quod vero aliquid dicatur in fructu vel
non consideratur an renascatur et ex ista
etiam pt inferri ad quaestionem in quo pau. de
Cast. pluries consuluit ponere in fundo dotali
e vena subterranea in quo fodiuntur cotes
que portantur quae per vniversum orbem de
quibus tractatur in l. cotte ferro et in l. cesar
ff. de publica. Nunc illas cotes dicantur
esse in fructu ita ut maritus posset
eas vendere et vti pro suo libito et vero
quod non per istam glo. quod talis lapidicina
est semper interius et propterea non potest —

maritus in eis tenetur in ex aliis lapides
facto l. si venditor ff. si constat ff. comm.
predio. Concordat tamen et vide et ita debet istud
glo. limitari per glo. que dicit ff. in l. quos
dam C. de metallariis li. x. que glo. dixit
illos fodientes non posse impediri propter
publicam utilitatem eo quod illos lapides et cottes per-
trahunt et tamen ibi aut glo. et alia
iura loquuntur de lapidicinis ut ex illis
per marmora non possunt lapides cedi lapidi-
dicinis illis qui reperiuntur in superficie terre
et ex quibus non consultat tanta utilitas
~~[illegible]~~ universo orbi ita consulunt
pau. de cast. in consilio suo clxxxii
et quod incipit in x non fundatum
dominium contrarii non et bo. et in consilio clxxx-
iiii quod incipit in cum materia inter carpe-
rem et iohem et in consilio clxxxiiii
quod incipit visis allegationibus predictis
ubi dixit sic aliis consultum ex contextu
premissi credidisse quod ille qui habet fundum
sublitus et quod et illa vena non potest impedire
quemcumque fodientem et licet quod est super fodendo
usque ad celum sit dominium superius fundi ut
in l. altius C. de servitu. et aqu. ita eius
quod et inferius usque ad profundum sit eius
dominium fundi ut in d. l. altius in fi. et l. preciubus
ff. de dam. infect. tamen hec regula fallit
in venis metallicis predictis per pall. preto.
Ult. glo. v. sic quod commutande
fructus per interitum istius dotis — prima conclusio
quod dispositio istius dotis — licet at tamen quis pre-
promisit dotem pro filia suo genero nam
tamen possessionis genero tradidit loco pecunie
obligatam et quod gener possit percipere aliquos
fructus si obligat sic ad dandum genero — vi
vel vii pro centenario in anno ut duos
aut pro tribus in mense vel quid similes donec
ipse solvat dotem utrum gener absque
labe usurarum possit istud contractus recipere
vel non et si recepit an computetur solu-
tionem? Circa quam questionem fuere varie
opiniones prima fuit opinio fe. an. qui dixit hunc
contractum esse illicitum per rationem predictam quod
accidit sorti et usura ... et secunda eorum qui
dicunt ipsum esse licitum et allegare textum
illud coniunctim quod fructus cum nullus recipiunt
tex. contra istam decidimus nec ob. tex. in
c. lo. in fructibus possessionis quod subtrahuntur de
minore iudicio et habent sic aliquis ad medie-
tatem aliquis ad partem esse nec potest dici quod mari-
to hic permittatur ut sustineat onera
matrimonii quod ex eo quod maritus sustinet
onera matrimonii non potest aliquis lucrum illicitum
facere per c. per vestras de do. dot. propter donatione
textu et in hac sententia est nec obstat
hec quod plus dixit quod est in casu istius decreti
cum marito et percipiatur fundus per cau-
tione dotis promisse non patitur fructus
perceptos fecere suos nisi postquam fuit
socer constitutus in mora solvendi quod
aliter non potest maritus petere interesse
et tamen non possit petere interesse non
possumus sic eodem dicere quod aliquis possit hec
sine usura a rege cessante istius tex.
quia in casu in casu istius decreti permittitur
marito sibi lucrari fructus cum ipse sit ut in-
teresse quia quod non patitur interesse ratione loco
cessante non patitur etiam fructus sibi lucrari
et hec opinio etiam comprobatur hic do. car. qui
dixit quod licet hic quo respectu decretum istum
tamen putat ipsum textum esse longe diversum
a casu istius decreti contrario quod nichil aliud
possumus dicere nisi quod marito singulariter dos
data in pecunia numerata et illa singula
retradita per eo ipso socero si certum est
si esset tradita per uno genero ipse non
possit illud sibi usuris mutuare ex eo
quod sustineat onera matrimonii ut in d. c.
per vestras secundo casu dictum est et in casu
proposito secunda fuit opinio pauli de eleaz.
in cle. vii de usu. et fo. cal. hic
qui dixerunt quod licet prima opinio sit tutior
tamen opinio contraria et de iure verior et quod
iste tex. loquitur in fructibus qui proveniunt
ex possessionibus tamen hec loquitur in fructibus incertis
si indistincte in quibuscumque fructibus
possessionis tamen esse quod fructus essent certi
puta si esset pensio annua in fundo certa
vel emphiteotica que non possit augeri vel mi-
nui et in istam pensionem licet sit certa
non negat iste tex. esse licitum secundo casu
de pensione sive contractu certa.

pro sortis quantitate promissa. Tercia fuit opi-
nio alb. quam in hac materia elegantissime
locutus et procedendo proposuit dicit quod aut a
principio fuit datus fuit terminus socero ad sol-
uendam dotem vel intervenit pacto vel
expresse et hoc casu licet ex post facto pen-
dente termino intervenerit pacto vel pigno-
ri potest genero conqueri vltra sortem absque
mora quia hic non dicitur aliqua mora ex qua
possit venire aliquod interesse ita dixit pro
ratione quod voluit dicere et ff. an. Nam
iste posset ad uxorem ducere sine dote et
de proximo tertium annum alia vt notatur C. de r. p.
vxoris et hereditatis. de. quod sine aut non seruisset
item casum potest vxorem transduceri dato termino
socero ad soluendam dotem. Aut a prin-
cipio dabat promisse fuit conuentio de pignore
vel de aliquo dando pro centinario in an-
no vel in mense et hoc casu credit quod ex
quo hoc pacto fecit generi conferens aut te-
pore dote. debuit possit id facere in re-
compensatione dotis dilate propter onera ma-
trimonii maxime si sit talis quod sit solitus mer-
cari vel ponere pecuniam suam apud mer-
catorem vel ex inde emere fundos quia isto
casu non recipit pro mutuo nec pro
dilatione data ad soluendum sed ut susti-
neat onera matrimonii et sic generis capit
ut interesse quia non videtur esse in dono
caritat ut in C. quasi et c. et. in c.
peruenit de fideiussoribus et pro isto dicto do-
minus alb. et allegat quod verba pro rem solita
lucri venit interesse ratione dampni quod con-
sistit in lucro cessante quod interesse
in hoc casu iniquum venit glo. in l. in
s. f. ff. de eo quod certo loco. et glo. pro istis
allegat angelus in l. i. ff. solu. ma. et in
l. vnica s. exactio C. de rei vxo. act.
et pro ista decisione facit quod dixit paulus
de castro in l. diuortio in prin. ff. solu. ma-
tri. voluit quod heredes mariti cessantes
restitutionem dotis tenentur mulieri ad interesse
dampni ratione lucri cessantis quod licet possit si
erat conferre suam pecuniam apud mer-
catorem vel ex illa mercari vel fundos
emere de quorum vltro sit lacius in dicto d.

studium contra heredem lucrari fructus post
mortem mariti rei pignorati pro dote
cludi ex vndecim amo. hostiensis et contra
restitutionem quia tunc post mortem mariti
liberati heredes est conceditur restitutio
pignoris et liberari sit ab obligatione ipsa
quod non est in marito cum ipse anno tenetur
ad onera matrimonii ut l. si cum dotem s. sy
autem in seruisset ff. solu. mat. et hoc
in d. c. pro vxore et tamen. et c. tua nos in
f. de usuris et ex hijs extenditur
in casu quod constat mulierem post mortem
mariti pro eius heredes in dato pignore
donec ipsa restituat dotem competit sibi
fructus rei pignorate in sortem nec habet
locum iste tex. a ratione cessante cum ipsa
non sustineat onera matrimonii Vnum scimus dot-
tores. dicunt mulierem esse distincte et aduertant
faciat sibi vel dotem promptam. Primum solui
vel possunt assignari in solutionem alias facile
possit consumendo fructus consumere dotem et
pro eius remaneret indotata contra textum
in l. i. ff. solu. ma. Textu quarto vtrum
heres mariti soluto matrimonio teneatur alere ipsam
vxorem donec cessant in solutione dotis
pro eius tempore dilatationis tunc sit pro videndum
primum est an mulier post mortem viri in anno
quod habent heredes ad restituendum dotem mu-
l. vnica s. exactio C. de rei vx. acti. debeat
ali ab heredibus viri. Secundo est vtrum
post quod debeat ali ipsa heredes supplicant
fructus dotis pro anno ex quo sustinent
onera matrimonii Tercio est quod si eius
post annum heredes cessent in solutione
dotis vtrum mulier debeat ali vel ne Circa
primum est concludendum quod mulier in anno a die
mortis mariti debet ali ab heredibus viri
ita valet glo. a dum. bar. bal.
et gl. dar. approbata in l. diuortio
in l. ij ff. solu. ma. et ad alia glo.
s. exactio pall. et hoc casu valent
in glo. in l. polt ff. ut in possessione legatorum
et ad hoc. i. ti. quia sal fuit le. g.
pro si non decernatur quod intersit virum esse
sine dote quam res mobiles esse data
in dotem quod casu habent hic dilationem anni mi-
strari ergo ad restituendum ipsam vxori
ut in d. s. exactio vnico casu mulier

no ll[?] ex q[?] se alat p[er] illo anno
nō z mirū si heres tene[tur] illam ale[re] pro
plib[us] dixit Jaco. but. i. gl. illo ff de rei
vxo. act. q[uod] ergo si filia heret proxi[m]
vel p[ro]cura[tor] q[ui] deberet ipsam alere · m[ari]to an
deb[e]re alimenta ab heredibus viri q[ui]a
patet p[re]d[i]c[t]o no[n] teneri te ale[re] cu[m]
habeas vn[de] te possis ale[re] p[er] tex · i · l
si quis a liberis · §· i · gl[os]o si se filius
ff de libe · ag · et p[er] no[n] p[er] glo et dor-
m[ari]t cu[m] haberet · de eo q[uod] dix · i · ma-
q · pall · et p[ro]p[ter] teneret h[oc] ca[sus] de dam
contendo heredes vo marit[i] tenerent
de lucro q[ui]a dot[is] ipsa[m] h[ab]et vt appt[et] se
i illa[m] anno d[ebe]t p[ro]p[ter] p[re]ferri heredibus
l si C · de cadu[cis] · l error C de iur
et fac · ig[itur] · l · fi · gl · sup[er] aut[em] creditor[e]s
cu[m] filiis C · de iur deli[b]e · d[ebe]t q[uod] hoc
possit adduci q[uia] q[uod] heredi mariti no[n]
h[abe]nt restituere dotem mulieri i anno
hoc est eius gressu i p[er]iculu[m] mistratur
p[ro]d[?] et · d · gl · extra · d[ebe]t si tenebatur
ale[re] mulierem i isto anno [?] p[er]iculu[m]
redundaret eius in lesio[n]e vel saltem i
m[od]o bns[?] q[uo]d esset no[n] d[ebe]t ut in · l · q[uo]d
fauore · C · de legi · et · l · n[ull]a ff de le-
g[ibus] · p[otes]t re[spon]deri q[uod] istud bnfm[?] d[ebe]t inter
p[re]tari heredibus esse gressu[m] quod no[n] sit
nisi ratione ipsi mulieri p[ro]ut esset si
no[n] deberet ali q[ui]a possit fame p[er]ire sic
se lex ministrat heredibus ita eos
debent ministrari ipsi mulieri ad quod
fa[cit] q[ui]a bnfcium est ita ut p[re]tenderet
no[n] contineat iniquitatem p[er] tex no[n] l[?]
i · l · ex facto · i · p[ri]n · ff de vulga · et
pupi · Nec in aut dubiu[m] est quod dot[is]
bnfcium heredibus viri concessu[m] esset i[n]
c[on]cessu[m] si no[n] deberet ale[re] vxorem q[ui]a de
facili posset p[er]ire p[er] p[ro] dolo · Nec obstat
si dicatur q[uod] debitor in decem no[n] t[enetur] ale[re]
creditorem cu[m] hoc nullis temp[or]ibus iure
tantu[m] q[ui]a videt[ur] hoc esse speciale in
solutione dot[is] cu[m] ipsa dos sit destinata ad
onera alimentoru[m] ipsius mulieris vt h[ic] et
in · l · si cu[m] dotem · gl · sup[er] aut[em] in p[re]missis
pall · adde tu sup[er] do[tis] p[ri]n · i · d · l · in

divortio in p[ri]n[cipio] q[uod] si soluto matrimonio
morte mulieris c[on]cessu[m] vir habeat dilatio[n]e[m]
annalem ad dotem restituendam heredibus
ipsius mulieris tu[n]c ipsa heredes no[n] habebunt
h[oc] p[er]iculu[m] ut c[on]tingit inter[im] i i anno
alimentari a marito eo q[uo]d si alendi no[n]
habeant vnde se alant q[ui]a ille p[er]iculu[m]
gererent s[?] p[er]sona ipsius mulieris ut
in · l · vnica · C · de p[er]iculo · dot[is] quod eo in
p[re]sup[p]onitur in glo · q[uod] in · d · l · divortio · i · p[ri]n[cipio]
ubi dicit si sup[er]stes sit m[ari]t[us] sit
alendus eo q[uo]d s[?] periculu[m] a conjuge qui[?]
q[uod] si m[ari]t[us] no[n] sit sup[er]stes ceteri sup[er]sti
tes et heredes no[n] sunt alendi · Item eo[dem]
adde p[re]dictis q[uod] v[er]u[m] est q[uod] m[ari]t[us] i i illa[m]
anno no[n] d[ebe]t ali ab heredibus mariti qu[ando]
heret vnde se possit ale[re] de suo vel
ex · l · dispositio[n]e · ut · i · d · l · si quis
a liberis · §· si filius ff de libe · ag ·
Circa aut[em] esse si heret vnde se alat
ex dispositio[n]e · ultima hominis puta ex
testa[men]to et hoc casu m[ari]t[us] dicitur esse alendus
l[ice]t habeat vnde se alat · q[uia] illud
alimenta i testo[?] p[ot]erit relinqui eo
h[ere]d[es] dotissimus[?] ut in · l · i · et toto ti ·
ff de ali et cibar · lega · ita volunt
lura[?] et do · paul · post eu[m] · i · d · l · divor
tio · i · p[ri]n · P[ri]mo plus dixit illi do · pau ·
valde no[tabilis] · q[uod] si m[ari]t[us] i illa[m] anno
no[n] fecit se alimentari ab heredibus
viri q[uia] lapso anno no[n] p[ot]erit p[ete]re
alimenta ipsius anni p[re]teriti postquam
alimentata esset nisi doceret q[uod] i anno
petisset ab ipsis heredibus et heredes
fuissent in mora et p[ro]pt[er] h[oc] c[on]tinuisset
mulierem recipere p[re]cuniam mutuo ex
q[ua] se ale[re] possit q[ui]a tunc recu[per]are te
neret[ur] heredes et ad alimenta p[re]terita
p[er] glo no[tabilis] · i · gl · extra · i · d · l · vlta
C · de rei vx · act · quod dixit do ·
paul · i · p[ri]n · d · l · divortio esse tenen
tiendu[m] q[ui]a sup[er]ius vide de facto · Circa
ca[?] sc[ilicet] dubitatur An isto anno
quo heres c[on]tinet dot[em] et alimentat
vxorem ip[s]i heres lucret[ur] fructus
rei dotalis · an p[ro] illo teneat[ur]
restituendi cu[m] dote sol[uto] elapso
anno · Varie fuerunt op[ini]o[n]es p[re]cia
fuit op[ini]o glo · i · d · l · divortio q[ui]
dixit q[uod] heres lucret[ur] istos fructus

q̄r subiiciat onera matrimonii q̄r alit uxorem ut supra declaratum est, quod esse credo ut sentiat commoda ipsorum fructuum ar. tex. in d. l. Cum oportet. Item opi. in contrarium expresse tex. in l. si extraneus § pater. in l. pro fructibus et in l. pro solutis in eo videtur quod omnes fructus percepti ex re dotali, soluto matrimonio, debent restitui uxori ad quod est fa. tex. in l. si non solvitur. ff. de l. divortio ubi in dotem erant data armenta ex quibus perceperunt fetus et dicitur quod fetus ultimi anni soluto matrimonio veniunt dividendi pro rata quod heredes mariti aut heredes ipse maritus illos non sequantur. Et hanc opi. communiter sequuntur bar. in l. si constante § quotiens ubi dixit quod ipse heres habebit commoditatem retinendi hos fructus pro isto anno sed elapso anno restituet mulieri Angelus in d. l. divortio quod scribitur de dapan. destruxit quod aut mulier non patitur se petere ali ab heredibus viri ut petiit et alimenta non est consecuta et pro tunc faciet ipsorum heredum et perdet opi. bar. in d. § quotiens quod illos fructus elapso anno restituerit mulieri. Aut petiit se ali et alimenta est consecuta et tunc tenetur pro rata alimentorum habuerunt heredes fructus, ar. l. in sola quod fructus ff. solu. matri. Et hoc credo dixit glosa in d. l. divortio quod voluit quod heredes lucrentur fructus istius anni pro onere alimentandi mulierem quia illa est vidua pro rata ipsorum alimentorum. Quarta fuit opi. bal. quem sequitur in d. l. divortio quod ex quo mulier est vidua in anno viduitatis admittitur esse in possessione matrimonii pro tex. ad hoc no. in l. fi. C. de iure do. matri. Et sic maritus pro oneribus matrimonii lucratur quoscumque fructus rei dotalis et excedentes alimenta ut l. pro oneribus C. de iur. do. ita etiam et in eis heredibus dictum est eo quod loco ipsius mariti succedant ar. l. sed quod in unius de re iud. l. vi. Et hanc opi. tenuit Petrus de bel. perti. et recitat Ste. ipse bar. in d. l. divortio in princ. 2 colum. et quod ita dicunt quod si heredes in alimentis ex-

pendant minus quam sint fructus dotis ubi dicebat quod sunt plus sive minus perciperent quam expendant in alimentis mulieris quod videtur ad commodum et incommodum ipsorum quemadmodum etiam si maritus viveret ut d. l. pro oneribus. Licet ipse bar. aliter sicut loquitur in d. l. si constante § quotiens in 2 coll. quam sunt etiam fructus et deperdita in d. l. divor. Adde tamen quod Jacobus bu. sequitur Petrum de bel. in d. l. unica C. de rei uxo. act. dixit quod licet maritus teneatur alere uxorem etiam si fructus dotis non sufficerent sed ubi heres qui succedit in onere tenetur quatenus percepit ex fructibus ipse heres ideo lucretur fructus quia debet mulierem alere ut dictum est supra quia ista limitata causa limitatum debet producere effectum l. in agris ff. de acq. re. do. l. itaque in princ. ff. de admi. tu. Nec tenetur maritus tamen quia et heres tamen quia maritus tenetur etiam si mulier haberet unde se posset alere. Heres tamen est in heredibus ut dictum est supra. Sed tamen restituendo quoscumque fructus dicas quod idem est in herede quod in marito ex ea ratione quia heres succedit in locum ipsius mariti et si diceremus heredem non debere ex toto alere uxorem sequitur quod sumptibus illius anni secessio heredis esset in consilio et iniuria mulieris quod non est dicendum ut dictum est supra. Nec obstat quod maritus tenetur alere uxorem etiam si non habeat fructus dotis consentientes quia illud est ne ipsa mulier divertat a viro et secessio ab eo habeatur ut in l. possessionem C. communia utriusque iudicii. Heres autem in herede quem sibi tamen constare alimenta sint et contenta dotis et pro ipsius mariti sicut dictum est supra. Et sic quod l. Quicumque heredes mariti elapso anno a die mortis ipsius mariti teneantur alere ipsam uxorem in quo concordat Ange. in l. divortio in princ. ff. solu. matri. dixit quod si mulier non habeat aliunde unde se alat et heredes sint in mora restituendi dotem quod ipsi debebunt praestare sibi alimenta et ita dixit intellexisse dominum glossa. in d. l. divortio quae hanc voluntatem a contrario sensu et refert hanc voluisse Cynum et Riccardum Malumbra in l. ff. C. de sol. matri. Et etiam voluisse Speculator in ti. quae sunt lo. sequitur primo

xo^lo quod si^t mo^r uxor et her. in l. vlt^a
ff. si certum pe. C. de rei ux. act. et in hac
parte est. Vi^z hic notandum de alio
bar. parte in l. at qui iur. ff. de nego.
gest. et in l. insulam ff. usuras ff. solu.
matri. contraint quod mulier post annum non possit
petere alimenta sive usuras dotis quia usura
accedit sorti est usura ut in c. consuluit
de usu. et in l. rogasti ff. si certum pe.
Nam usure sunt hodie prohibite de
iure ut in c. quia in omnibus de usu. et in
aut. ad hec C. de usu. Et ita est tenen-
dum tenuo et fo. an. bric. et host. Et
idem ange. quod sunt contra glo. in l. teneo ff.
de solutio. hoc est voluit bal. in d. l.
exactio et in aut. ei qui C. de bo. aut.
iudi. poss. hoc tamen addito quod si heredes
fuerint in mora constituendi post annum dotis
potest mulier petere interesse propter moram per d.
l. exactio solo sin aut. Et per l. si mora
ff. solu. matri. hoc est contra ter. pe-
de ancha. in consilio suo xlvj quod incipit
in questione quam tractatur vbi voluit quod
mulier soluto matrimonio post annum non potest
aliquid petere ultra dotem etiam pro alimentis
quia cessat titulus dotis et alia pluralia
doti concessa de quibus l. j. ff. solu. ma.
et in l. vnica C. de plura. dot. plus est
voluit ipse no^r in suo consilio lxxx^o
quod est si testator mandat heredem ad
soluendum uxori x. annua quousque dotem
petere distulerit quod mulier non potest petere
licite dotem x. pro tex. no. in l. iij. § si
ff. de annuis lega. quod est alii vi^z sen-
tentia bar. et bal. in l. j. ff. de hys quod
pene no^e et ide. bal. in l. cum alleg.
in § cum. C. de usu. fo. de pena in
d. l. diuortio cum quo concordat tamen
an dixit hanc opinionem posse concordari nec-
non mulier hic vivit si alat vltra dotem
vel si aliunde non habet et potuit exigere
dotem suam et non curauit et tunc
debet dotem bene et sequenti in d. § vsu-
ras sed quod nihil petere possit. Aut non
habet unde se alat nec potuit habere
quia non potuit dotem recuperare licet de facto
steterit in iudicio vel propter potentiam ad
uersarii vel propter longitudinem iudiciorum
et tunc potest petere alimenta quia eadem

debebit alii hoc casu post annum
sed debuit alii in anno ratione quia in eadem
re supplicatores fuerunt dotis sed dotis
est in proxima questione. Et ad hoc quod
tradita est prius per. dom. pan. in d. l.
diuortio cum eis addi^{tionibus} quod si mulier
habet pecuniam numeratam quam consueuerat
dare mercatoribus ad honestum lucrum
et ipsi heredes fuissent in mora consti-
tutionis pecuniam tenebuntur heredes non
solum ad alimenta sed etiam ad interesse
speciale videlicet quod mulier fuisset lucra-
tura et ita dixit ante doc. dixit bar-
tolus in d. l. vlt^a ff. exactio. et idem putat
si ex tali pecunia mulier fuisset empturus
fundum ex quo vincit etiam fructus per-
cepisset quia tale interesse potest mulier petere
ab heredibus per l. secundum quod in eo
ff. de per. com. et alle^t dom. pan. dicit
tenuit ey. in aut. ad hec in iiij. et
iiij questione C. de usu. et eadem cy.
aut concludentis in d. ff. exactio in questione
dia cum additionibus in plaz quia in
contractibus bone fidei est de iure canonico
veniunt usure non ut usure sed ut
interesse propter moram ut plene per glo.
et doc. in c. conquestus de usu. et in c.
peruenit de fideiuss. Et nouit legista
ad in l. curabit C. de acti. emp.
Et addi quod tale interesse licet lucri
cessantis non venit nisi quando persona
est solita lucrari ut in glo. in l.
iij § si. ff. de eo quod cer. lo. quam per
per alle^t ange. in l. j ff. solu. matri.
et in d. § exactio de rei ux. act.
que nota in practica ut semper vbi pe-
titur interesse ratione lucri cessantis debeas
deducere et capitulare quod ille cuius
nomine petitur interesse est solitus ita lucr-
ari ex suis pecuniis. Aliter non
sufficeret probare quod alius ita consueuisset
lucrari vel ita quod heredes lucr-
arentur per predicta. Et ex predictis
infertur ad questionem quid si extaret statutum
prout in hic padue quod dessinent heredes
cessantes post annum in solutionem dotis
teneri ad x. pro centinario vel aliam
certam quantitatem minorem vel maiorem
licet quod illa possint cum bona conscientia peti
quia si mulier habet unde se alat vel potuit
exigere dotem et non exegerit non possit
peti. aliter sic. usque ad concessionem

quantitatem interesse mulieris et ita
debet intelligi quod dixit fe. de lig. et
ymo in c. de v° de usu. et spec. de
anto. § c. sup. eo. § eo. et in consi.
suo xxxiiii et ange. in l. tera
ff de solu. qui dixerunt tale statutum
non tenere quod debet intelligi quando quan-
titas taxata a statuto excedit ve-
ram interesse mulieris / quando autem quan-
titas interesse mulieris illud statutum valet
et peti potest ipsa quantitas taxata
ita intelligere quod voluit Car. in c. de-
cle. i et bal. in l. si constante C. de
iure dot. et laurentius de ridolfis
in suo tractatu de usu. et Car. etiam
consuluit ut eo. et ipse et do. albas h.
qui dixerunt tale statutum tenere quod
reddit certum ad generalem quantitatem in-
teresse mulieris et predixi et predictis adde
quod quando vidua non habet unde se alat
cum sibi non ... dotem habeat vel forte ab
heredibus viri dotem recuperaverit propterea
prompta est pro petenda alimenta ab heredibus
mariti si possunt illud facere quod certe
esse in eodem intellectu quamvis stant in vi-
duitate per tex. in l. fi. C. de bo. mater.
ita dicit dixit pau. in d. l. divortio alle-
gans c. x. et ricardum malumbre h.
tenentem in d. l. fi. pro quo tex. et theo-
rica bal. in l. mulieri § et heredibus etiam
in c. tue sup. de spon. dixit quod si mulier
vidua committat stuprum potest per he-
redem peti privari dote quemadmodum si
commisisset adulterium vivente marito in-
[?] plexum de dote post divor. resti.
et l. consensu C. de repudiis et hoc quia
durante viduitate fungitur esse in pa-
...ore matrimonio unde quemadmodum maritus
potuisset petere illam privari si voluisset
constante matrimonio ita etiam poterunt eius
heredes quod tamen intellige nisi predicta mulier
tale delictum commisisset marito vivente
et sciente quia tunc si propter ipso non potuisset
eam privari dote non possunt heredes eius
petere privari quia mortuo ... quando le-
dit prodictionem interesse non spectat ad
heredes ut d. § et heredibus et cum
tendat ad vindictam non sunt in he-
redes transitoria ut insti. de perp. et
tem. acti. in prin. et in l. ff de pri.
delic. secus autem si maritus fuisset igno-
rans per hoc d. § et heredibus a contrario sensu
et adde quod in dubio maritus presumitur
ignorare mulierem esse adulteram nisi

curam liberi ut no. valent habere
in l. fi. C. ad l. iul. de adul. est
tamen advertendum etiam quod mulier petit
alimenta in anno ab heredibus viri cum stare
in domo cum ipsis heredibus sit pro honeste
eam illis stare ut quia sunt eius filii et ipse
hoc petit quia sic forte erit eis facilius
illam alimentare secus si essent heredes
extranei qui possent eius pudicitie insidiari
vel si essent filii cum quibus tamen commode
stare non posset quia forte haberent uxores
rixosas et malas ita no. volunt spe-
cu. in ... sic ... le. § i in ... si mulier
uxor cum tamen intus ... volunt
talia alimenta debentur in casu de quo
... vel ... ex dispositione legali secus si
alimenta essent alicui relicta in testamento vel
aliter debita ex hominis dispositione quia tunc
possunt peti in distincte ex domo illius
qui eum talia alimenta prestare tex. in l. iii.
§ i ff de ali. et ciba. le. et ita defen-
dit ... in d. l. divortio in prin. ff solu. ma.
Adde tamen quod quando uxor recipit alimenta in
domo heredum mariti tenetur etiam operari
de eo opere quod solet facere ut filare texere
suere et huiusmodi similia glo. est no. in l. sic
ff de operis liber. et not. bar. in l. quod
nisi eo. ti. est verum quod si essent tamen de-
quibus tamen non possent stare in domo heredum
aliis certis debent sibi ministrari alimenta
extra domum tunc et illa debent sibi
ministrari deducta estimatione operarum
si talis sit mulier cuius opere possent esse in
consideratione puta quia sit mulier solita
operari et non magna domina ut dixit tex.
in 4 § ff de operis ser. et not.
bar. in l. si constante § quotiens ff sol.
ma. Ve tamen mulier cui lecta alimenta ex dis-
positione testantis licet si velit possit ea
stare in domo heredis inhabitationis non
est alligata operari pro herede sed pro opera-
ri presit ut est tex. in l. liberti quoties
§ i ff de ali. et ci. le. est tamen verum
quod isto casu tenetur ad servitia corporalia id est
ad illa quae alii de domo soliti sunt facere
ut puta facere coquinam parari ... et
sternere et similia quia non cum stare in do-
... ... mortuum ut plenius declarat
bar. in l. grege § fi. ff de ali. et ci. le.
et no. bal. in l. i C. de legen. Vestitus
circa istam materiam quod debetur est super
quod si forte constitutus est in mora ...
more pro al. ipse vult forte ... ...

Est addendum circa ipsum quod dicitur constitui in mora uno regulariter et hoc duobus modis uel quia sunt adiecti dies solutioni et tunc statuto non soluunt ut in l. magnam C. de contrah. et committ. stipu. uel quia sunt interpellati ut soluant et non curauit ut in l. si ex legati causa ff. de verbo. obli. de qua mora regulari habetur in c. potuit et de loca. et in l. fi. C. de iur. emphi. Alio modo in proposito constituitur in mora irregulari puta si a die transductionis uxoris lapso sit biennio et sponsus dotem non soluerit hoc casu sine aliqua interpellatione et si nullus sit adiectus dies soluendi est constitutus sponsus in mora et usure debentur non ut usure sed ut interesse tex. est notandum in l. fi. § fi. C. de iur. doti. Et nota glo. in l. de diuisione ff. solu. matri. quod tu dicis incidenter uni nisi maritus tales usuras sibi deberi ex mora regulari distulisset petere per decennium quia eo elapso non posset amplius illas petere eo de illis iudicium cessisse presumatur tex. est in l. cum quidam § fi. dicitur ff. de usu. quem tex. dixit bal. singularem contra tamen quod meminit in x. nouis post biennium a die transductionis puelle contra ultimo replicant quidam moderni si sit sinnat uel? de actore quia omnis actio durat spatio xxx annorum ut in l. om. et l. sicut C. de prescrip. xxx an. et l. iij C. de iure deli. eo filio. Et ad tex. in § quidam dicunt quod loquitur in usuris per quasi ? nisi petierunt in decennio ut de eius presumpta cessatione nos autem loquimur de usuris promissis per istum tex. in quo ratione more promittuntur alias ex sponte prouisum ultra sortem bene diceretur quod presumeretur quantum bal. quod per eam tex. et ibi hoc nota bar. in l. vir usuras ff. de dona. inter vir. et vx. Nec obstat quod iste tex. loquitur de usu. promissis tex. autem in § quidam loquitur in adiectis quod inter ff. usure quas dixit tex. § quidam uel? per errorem promissas nisi petierunt in decennio non erant nisi promisse quia sunt usure de quibus in tex. imo quia eo iure ex usure erant promisse et tamen more ut in l. mora ff. de usu. Et ideo quando ibi usuras promissas presumebatur

spatio x. annorum ita esse non presumpta sit dici quod iste usuras esse presumebantur eadem spatio per d. § quidam quod tenementi. Vltimo potest dubitari circa istam doct. quia hic fit mentio quod mulier debet a patre dotari et dotari cum effectu ita ut ex dote maritus sentiat commodum propter onera matrimonii que sustinet neque si mulier fuit dotata et propter eius moram debeat ipsa esse contenta sua dote et ultra dotem possessionem aliquam petere uel admittatur una cum fratribus ad successionem quem questio de iure hic facit dubitationem quia consuetudine succedunt masculi et femine aliter mensuratur nam cum potius masculos quam feminas premissum et cetera ut in l. maximum uicium C. de libe. preter. Sed ea questio hic magnam dubitationem propter statuta quod fere ubique reperiuntur per que excluduntur femine a successione si dissonant eos esse legitime dotandas Et esse quod questio esse dubia remoto statuto de iure quid si pro suppositionibus premissis per vniuersam hereditatem masculis reliquisset et feminas eorum dimisisset liberas quod potest fieri ut in l. quis nouella et in l. quia in prioribus C. de inoff. test. et in auct. ut cum de appel. cog. § aliud quoque capitulum nunquam in tali littera quod computaret dotem quam ipsa filia habuit si est maritata Et esse quod hic questio haberet dubium de iure quid si ipsa filia uult admitti ad successionem patris pro rata masculorum nec que uult dotem conferre et sibi in partem computare an vero contra hic illa principium questio sola satis subtilis et diligenter examinanda.

N
Nostr
veru
sim
mar
Que
habit
deri
Et v
ut e
et ha
laicy
precla
tengit
bat
nichil
trina
zeale
laicy
illo
habit
bit
donec
hec
Et i
Ad i
Spal
sicut
gato
no
tar
E
distr
laicy
pre
Sed
tabl
ut l
q f
pun
appe
qui
appe
bus
cuj
de cle
relet
q f
ten
liber
et ita
Nam
distinct
privil
hic c
q f
ffsimy
q illo